

Vuurstorm 13 mei 2000

Het IBR-rapport heeft het gewenste scenario van escalatie, zoals bepaald op de vergadering van 11 september 2000 bij het ministerie van Justitie, handen en voeten gegeven. Het brandweeroptreden was juist en de schuld ligt bij S.E. Fireworks. Dit zal de basis vormen voor zowel de commissie OOSTING als het Openbaar Ministerie om S.E. Fireworks zowel publiekelijk als strafrechtelijk aan de schandpaal te nagelen. Hierbij is gebruik gemaakt van een verkeerde uitleg van 'onderhanden werk', van een niet bestaande brand van een niet bestaande aanhanger, van een escalatie via E2 naar de mavoboxen en bunkers, terwijl het op weggelaten beelden anders te zien is. Enz. enz.

In de IBR/NIBRA rapportage wordt beschreven dat de buiten het S.E. Fireworks terrein ontstane brandjes onvoldoende worden bestreden.

Het onvoldoende bestrijden van de omgevingsbranden wordt door de inspectie IBR en het NIBRA toegeschreven aan een tekortschietende opschaling en daardoor onvoldoende opkomst van brandweereenheden. Daarnaast wordt door de inspectie vermeld dat de wél aanwezige brandweereenheden onvoldoende werden aangestuurd.

Echter de review heeft laten zien dat er een veel belangrijker oorzaak is voor het kunnen ontstaan van een grote oppervlaktebrand, en dat is het foutieve optreden van de brandweer. Wanneer de brandweer had gedaan wat was voorgeschreven, namelijk niet 'offensief' optreden (blussen van de brandende vuurwerkopslag), maar wél 'defensief' optreden (terugtrekken van de brandhaard en verdere uitbreiding van de brand voorkomen), dan had de oppervlaktebrand veel minder kans gehad zich überhaupt te ontwikkelen en daarna verder te evolueren tot het zeer ernstige verschijnsel 'vuurstorm

De condities van het weer waren, ondanks de vroege periode in het jaar, gunstig voor het kunnen ontwikkelen van een 'Vuurstorm'. De meimaand van 2000 is warm en droog: In Enschede komt de temperatuur al 9 dagen boven de 25 graden, de zon schijnt elke dag en de luchtvochtigheid is slechts zo'n 24%. De vele kleinere branden in de buurt nemen snel in omvang toe tot er rond 16.45 uur een heuse vuurstorm ontstaat in de wijk. Een vuurstorm is een storm die kan ontstaan wanneer er zich in een bepaald gebied één of meerdere vuurhaarden bevinden. Bij een vuurstorm raakt de zuurstof in zo'n gebied op, en worden er grote hoeveelheden lucht naar de brand gezogen door de thermiek die boven de vuurhaard ontstaat. De zuurstof die aangezogen wordt zorgt ervoor dat een vuurstorm zichzelf in gang houdt en door de toegenomen zuurstof steeds hoger opblaait. Voorwerpen en zelfs mensen kunnen meegezogen worden.

Een vuurstorm kan zich ook gaan verplaatsen naar gebieden met nieuwe brandstof. Wanneer er echter onvoldoende brandstof is, zal de vuurstorm weer uitdoven. Ook dit laatste is het geval geweest in Enschede.

Mede als gevolg van de 'Vuurstorm' wordt een gebied van 42 hectare groot verwoest. 450 huizen in 11 straten gaan geheel verloren, in de omgeving raken 1500 woningen beschadigd.

Met name het volledig in de as leggen van een complete woonwijk is een direct gevolg van het verschijnsel 'Vuurstorm'. Daardoor is de schade die is ontstaan door de 'Vuurstorm' veel groter dan de schade die is veroorzaakt door de voorafgaande explosies van het vuurwerk bij S.E. Fireworks. Dit beeld wordt ook bevestigd in het IBR/NIBRA-rapport, zie volgend fragment:

De implicaties van deze vaststelling voor het oorzakelijk verband tussen het brandweeroptreden en het kunnen ontstaan van de ramp zijn enorm. Het betekent namelijk dat de omvang van de Vuurwerkram্প beslist veel kleiner was geweest indien de brandweer zich volgens de regelgeving, én de correct bij S.E. Fireworks aangebrachte gevarenaanduidingen, had gedragen en de brandweerinzet zich meteen had geconcentreerd op het evacueren, afstand houden en de bestrijding van de overige branden buiten de primaire brandhaard op het S.E. Fireworks-terrein. Dit is een van dé kerntaken van 'defensief' optreden: Het voorkomen van de uitbreiding van de brand.

Deze brandjes worden gedurende het eerste uur niet of nauwelijks bestreden, zij kunnen zich daarom ontwikkelen tot een oppervlaktebrand die grofweg begrenst wordt door Roomweg, Deurningerstraat, Lasondersingel en het industriecomplex 'Bamshoeve'. Tegen 17.00 begint de oppervlaktebrand het karakter te tonen van een vuurstorm⁴. De kern van het rampterrein is dan ook niet meer te betreden.

⁴ Met oppervlaktebrand wordt hier bedoeld een brand waarbij alle objecten op een bepaald oppervlak bij de brand betrokken zijn. Een vuurstorm is volgens gangbare definities een ontwikkelde oppervlaktebrand op een bebouwd oppervlak van tenminste 2,5 vierkante kilometer tijdens droog, warm en windstil weer waarbij de energie-inhoud zo groot is dat lokaal de atmosferische omstandigheden beïnvloed worden. Er is dan sprake van een duidelijke aanzuigende werking van de brand en de energie-inhoud van de brand zal zodanig zijn dat de rookpluim door de inversielaag heen breekt. De brand kan zich dan met grote snelheid met de thermiek mee over straten heen uitbreiden.

De in eerste instantie kleine dakbrandjes werden gedurende tenminste het eerste half uur niet bestreden (of in enkele gevallen door bewoners zelf). De vele kleine brandjes konden zich daardoor in de periode tot 17.00 ontwikkelen tot een oppervlakte brand die niet meer effectief door de toen aanwezige losse eenheden bestreden kon worden. Losse eenheden boekten echter op een aantal plaatsen succes bij het tegengaan van uitbreiding van de oppervlaktebrand en het blussen van

IBR/NIBRA-rapport: De vele kleine brandjes in de omgeving van S.E. Fireworks werden niet of onvoldoende bestreden, waardoor zich een grote oppervlaktebrand kon ontwikkelen die uitmondde in een 'Vuurstorm'